

Inbreng P10 voor het rondetafelgesprek Regio's

– vaste commissie voor Binnenlandse Zaken, 12 maart 2026

Geachte voorzitter, leden van de commissie,

De P10 ziet dagelijks hoe landelijke keuzes óf beweging mogelijk maken, óf problemen verergeren in de regio's waar de grote opgaven van Nederland samenkomen. Elke Regio Telt! heeft duidelijk gemaakt dat een eerlijke weging van gebiedskenmerken en een passende beleids- en investeringslogica randvoorwaardelijk zijn. Het is daarom positief dat de minister in de Voortgangsbrief Nationaal Programma Vitale Regio's (NPVR) van 30 januari 2026 inzet op voortzetting van Elke Regio Telt! en verdere uitwerking van het NPVR.

Tegelijkertijd blijft de uitvoering te vaak steken in programma's en pilots. Ook het coalitieakkoord noemt de regio, maar borgt geen structureel en gebiedsgericht regiobeleid. De vraag is niet óf regio's ertoe doen, maar hoe hun uitvoeringskracht en ruimtegebruik daadwerkelijk leidend worden in beleid en investeringen. Zolang dat niet gebeurt, blijft het platteland te vaak een restcategorie in plaats van een strategische bouwsteen van Nederland.

Het regeerakkoord biedt waardevolle aanknopingspunten: versterking van de regionale aanpak, aandacht voor uitvoerbaarheid en experimenteeruimte en het Gemeenschapsfonds dat direct bijdraagt aan de vitaliteit van dorpen via het ondersteunen van ontmoetingsplekken zoals buurthuizen, verenigingsgebouwen en dorpswinkels. Tegelijk wordt de regio vooral als uitvoeringsruimte neergezet. De complexe opgaven in het landelijk gebied — van woningbouw en energie-infrastructuur tot landbouwtransitie, bodem en water, defensie-inpassing en voorzieningen — vragen juist om een duidelijke uitvoeringslogica en een goede balans tussen rijksregie en lokaal maatwerk. Op cruciale dossiers, met name klimaat en groene groei, is nog onvoldoende helder welke keuzes het Rijk maakt en hoe de regie wordt georganiseerd.

De P10 vertegenwoordigt 33 grote plattelandsgemeenten met 1,2 miljoen inwoners, verdeeld over 750 kernen en bijna 10.000 km² buitengebied. Hier komen nationale opgaven samen: wonen, energie, landbouw, water, infrastructuur en economie. Dit vraagt om integrale keuzes in plaats van of generiek of sectoraal beleid. Ruim de helft van de P10-gemeenten doet mee aan het NPVR. We onderschrijven de doelen volledig, maar vergelijkbare structurele opgaven spelen in álle 33 gemeenten. Als instrumenten alleen programmatisch beschikbaar zijn ontstaat het risico op ongelijke kansen tussen regio's.

De Voortgangsbrief NPVR laat beweging zien, maar ook hardnekkige knelpunten:

1. Beleids- en investeringslogica blijft programmatisch

De aandacht verschuift opnieuw naar tijdelijke programma's in plaats van naar structurele systeemverandering. Ook het rapport-Wennink benadrukt dat versnippering van beleid en investeringen de economische slagkracht van Nederland verzwakt. Juist in regionale ecosystemen komen uitvoering, innovatie en verdienvermogen samen.

2. Ruimtelijke druk vraagt duidelijke nationale keuzes, maar verkokering belemmert integrale oplossingen

De Concept Nota Ruimte laat zien hoe functies botsen, maar regie en prioritering blijven achter. In het landelijk gebied komen de opgaven samen, maar de rijksinstrumenten blijven sectoraal georganiseerd.

3. Landelijke regels blokkeren maatwerk

Regelgeving is vaak ontworpen voor stedelijke dichtheid en uniformiteit, niet voor de schaal en variatie van het grootschalige platteland. Beleid wordt sterker wanneer het wordt ontwikkeld mét de regio. En alleen dan wordt Elke Regio Telt! een duurzame koers.

Daarom stellen wij het volgende voor:

- Maak gebiedsgericht werken de structurele werkwijze van het Rijk — niet afhankelijk van tijdelijke programma's;
- Organiseer rijksbeleid en financiering integraal rond gebiedsopgaven in plaats van rond afzonderlijke beleidsdomeinen;
- Pas landelijke regelgeving aan zodat maatwerk in grootschalige plattelandsgebieden mogelijk wordt;
- Maak in de ruimtelijke ordening duidelijke nationale keuzes over prioritering en samenloop van functies.

Het nieuwe kabinet reikt de hand naar alle fracties in de Tweede en Eerste Kamer. Maar er is meer nodig, vooral buiten Den Haag en voor de dagelijkse praktijk van onze inwoners. Wij nodigen u dan ook van harte uit voor werkbezoeken aan onze gemeenten. Daar ziet u wat woorden op papier niet kunnen tonen: onze kracht, kwetsbaarheid en oplossingen.

Kortom, wij willen aan de slag — en doen dat het liefst samen met u.

Met vriendelijke groet namens de P10,

Ellen Nauta-van Moorsel

Voorzitter P10

Burgemeester Hof van Twente

P10 gemeenten | Berkelland, Schouwen-Duiveland, Opsterland, Westerveld, Borger-Odoorn, Hof van Twente, Hollands Kroon, Ooststellingwerf, Peel en Maas, Sluis, Hulst, Aa en Hunze, Bronckhorst, Medemblik, Goeree-Overflakkee, Midden-Drenthe, Twenterand, De Fryske Marren, Het Hogeland, Horst aan de Maas, Westerkwartier, Altena, Dinkelland, Tubbergen, West Betuwe, Leudal, De Wolden, Noardeast-Fryslân, Weststellingwerf, Veere, Dalfsen, Buren en Tholen.